

ORMER PERSPEKTİF SERİLERİ

OCAK 2016, NO: 16

ORMER
Ortadoğu Enstitüsü
معهد الشرق الأوسط
Middle East Institute
پژوهشگاه خاورمیانه

MÜLTECİ SORUNU ÇERÇEVESİNDE AVRUPA BİRLİĞİ - TÜRKİYE İLİŞKİLERİ

DENİZ KARAKAŞ

Galatasaray Üniversitesi Uluslararası İlişkiler Bölümü lisans mezunu olan Deniz Karakaş, lisans tezini Euro krizinde Avrupa Merkez Bankası'nın rolü üzerine yazdı. Halen Boğaziçi Üniversitesi Uluslararası İlişkiler: Türkiye, Avrupa ve Ortadoğu programında yüksek lisans eğitimine devam etmektedir. İyi derecede İngilizce ve Fransızca bilen Karakaş, SETA Avrupa Araştırmaları Masası'nda araştırma asistanı olarak çalışmaktadır. İlgi alanları arasında Uluslararası Örgütler, Türkiye Avrupa Birliği İlişkileri, Fransa'nın Dış Politikası ve İslamofobyaya bulunmaktadır.

Avrupa Birliği'nin mülteci politikaları özellikle Suriye krizi sonrası tırmanan mülteci sorununu çözme konusunda yetersiz kalıyor. Öyle ki Avrupa'ya göç yolunda Ege denizinde mülteci ölümleri hiç durmadan devam ediyor. Küçük Aylan Kurdi'nin ölümü kamuoyunun dikkatini bu noktaya çekse de, Avrupa Birliği hala schengen rejimini dolaşısıyla da Avrupa entegrasyonunu tehdit eder hale gelen bu konunun çözümü için etkili bir politika geliştirebilmiş değil.

Avrupa yolunda yaşanan mülteci ölümlerinin önlenmesi ya da Avrupa'ya ulaşan mültecilerin insani koşullarda yaşayabilmelerinin sağlanması için AB'nin mülteci politikalarını detaylı bir şekilde incelemek gerekiyor. Bu amaçla, öncelikli olarak halihazırdaki AB mülteci politika-

rına ve mülteci sorunu konusunda bugüne dek neler yapıldığına bakmak önemli olacaktır. Ardından yaşanan insani krizin çözülebilmesi için hangi önlemlerin alınması gerektiğine değinmek ve son olarak AB-Türkiye ilişkileri çerçevesinde Türkiye'nin mülteci krizindeki rolünü değerlendirmek bu yazının amacını oluşturmaktadır.

İstatistiklerle Mülteci Sorunu

Mültecilerin Statüsüne İlişkin 1951 Cenevre Sözleşmesi'ne göre mülteci, ırkı, dini, milliyeti, belli bir sosyal gruba mensubiyeti veya siyasi düşünceleri konusunda zulüm göreceği konusunda haklı bir korku taşıyan ve bu yüzden ülkesinden ayrılan ve korkusu nedeniyle geri dönemeyen veya dönmek istemeyen kişidir.¹ Mülteci,

AB'nin mülteciler konusunda çıkardığı Dublin II yönetmeliği madde 10'a göre, sığınma isteyen bir kişinin üçüncü bir ülkeden gelerek bir üye devletin sınırlarından kara, deniz veya hava yoluyla kural dışı olarak geçtiğinin saptanması halinde, sığınma başvurusunun incelenmesinden bu şekilde sınırlarından geçilmiş olan üye devlet sorumlu olacaktır.

başka bir ülkeye sığınma talebinde bulunmuş ve bu talebi o ülke tarafından kabul edilmiş kişi iken, sığınmacı ise, yukarıdaki nedenlerden dolayı ülkesini terk eden ve henüz sığınma talebi, kaçtığı ülkenin yetkilileri tarafından soruşturma safhasında olan kişidir.² Sığınma hakkı temel bir haktır ve ülkeler nezdinde uluslararası bir yükümlülüktür. Avrupa İstatistik Ofisi Eurostat'ın verilerine göre, 2014'te AB ülkeleri içerisinde en çok sığınma talebini Almanya almış, onu İsveç ve İtalya takip etmiştir.³ Buna ek olarak, nüfus başına yoğunlukta ise İsveç birinci, Almanya ise sekizinci sıradadır. Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği 2014 verilerine baktığımızda, on yıllardır 5.1 milyonla en geniş mülteci grubunun Filistin'e ait olduğunu görüyoruz. Bu rakamı 3.88 milyonla Suriye ve 2.59 milyonla Afganistan takip ediyor.⁴ Suriye krizinin tırmanmasıyla Suriyeli mültecilerin varlığına dair hızlı bir artışın olduğunu söylemek mümkündür.

Avrupa'ya geçmeye çalışan mültecilerin önemli bir kısmı Türkiye'den Yunanistan'a geçerek bu amaçlarına ulaşmaya çalışıyorlar. Güvenli bir hayatın teminatı gibi görünen Avrupa'ya gitmek için genellikle deniz yolunu kullanıyorlar ve hayatlarını tehlikeye atıyorlar.

Avrupa Birliği Sınır Güvenliği Birimi Frontex ve Yunan polislerinin verilerine bakılırsa, 2014 yılında Türkiye-Yunanistan kara sınırından 1.900, denizyoluyla ise 43.500 kişinin illegal yollarla Avrupa'ya geçtiği söylenebilir. 2014 yılında toplamda 45.400'e ulaşan bu rakam, 2015 yılının sadece ilk 8 ayında 246.000'e ulaşıyor ki, bu sayı tüm AB sınırlarından giriş yapan

mültecilerin neredeyse yarısını oluşturuyor. Bu zaman diliminde sadece deniz yolunu kullanan insan sayısı ise 244.900.⁵ Tüm bu istatistikler gösteriyor ki, 2014 yılından 2015'e mülteci sayısında çok hızlı bir artış söz konusudur. Buna ek olarak, deniz yolunu kullanan mültecilerin hayatları tehlikeydedir. 2015 yılının başından Ekim ayına dek, İtalya, Malta, Yunanistan ve İspanya'ya ulaşmaya çalışan 3.103 kişi hayatını kaybetmiştir.⁶ Tüm bunlar gösteriyor ki, mülteci sorunu bölgesel değil, küresel bir sorundur ve her ülkenin bu sorumluluğu paylaşmada ortak bir dil geliştirmesi ve etkin bir rol alması gerekmektedir.

Avrupa Birliği'nin Mülteci Politikaları

AB'nin mülteciler konusunda çıkardığı Dublin II yönetmeliği madde 10'a göre, sığınma isteyen bir kişinin üçüncü bir ülkeden gelerek bir üye devletin sınırlarından kara, deniz veya hava yoluyla kural dışı olarak geçtiğinin saptanması halinde, sığınma başvurusunun incelenmesinden bu şekilde sınırlarından geçilmiş olan üye devlet sorumlu olacaktır.⁷ Diğer bir deyişle, yasa dışı yollarla Yunanistan ve İspanya gibi Güney Avrupa ülkelerinden AB'ye giren mülteciler, daha sonra Almanya ve İsveç gibi Orta ve Kuzey Avrupa ülkelerinde yakalanırlarsa, bu ülkelerin bu kişileri Yunanistan ya da İspanya'ya geri gönderme hakkı vardır. Bu düzenlemede Almanya'nın güvenli üçüncü ülkelerden mülteci kabul edilmemesi formülünü de görüyoruz. Buna göre, Almanya'nın önceliği, daha fazla mülteci kabul etmek değil, aksine daha etkili sınır kontrolleriyle göçmenleri güvenli üçüncü ülkelerde

tutabilmektir. Bu yaklaşıma bir diğ er örnek ise Angela Merkel, Fransa Cumhurbaşkanı François Hollande ile birlikte Avrupa Parlamentosu'nun, Strasbourg'da düzenlenen genel kuruluna hitabında "Sığınmacı krizinin çözümünde Türkiye kilit ülkedir" açıklamasında bulunması ve mülteci krizi konusunda Türkiye ile yapılacak bir işbirliğinin altını çizmesidir.⁸ Avrupa entegrasyon sürecinde schengen'in uygulanmaya başlamasıyla birlikte sınır güvenliği de ele alınmıştır. Bunu müteakiben Dublin Yönetmeliği gündeme gelmiştir. Ancak gerek sınır güvenliği için alınan önlemler, gerekse Dublin yönetmeliği insan hakları alanında çalışan sivil toplum örgütleri tarafından AB'yi ulaşılmaz kıldığı gerekçesiyle eleştirilmektedir.

Avrupa Birliği, bunların yanısıra, birliğ e üye olmayan transit ülkelerle işbirliğini geliştirerek bu sorunu çözmeye çalışmaktadır. Bu durumda Tunus, Libya ve Mısır gibi AB üyesi olmayan transit ülkelerle yapılan işbirlikleri akla gelmektedir. Göçün engellenmesi amacıyla birlik tarafından göç veren ülkelere yardım yapıldığı ve insan haklarını iyileştirecek girişimlerde bulunulduğunu da söylemek gerekmektedir. Ancak tüm bunlar göç veren ülkelerdeki kötü koşulları iyileştirmek adına etkisiz ve yetersiz kalmaktadır.

Avrupa Birliği mülteciler konusunda ortak bir politika oluşturmaya çalışsa da, göç politikaları ve ne kadar mülteci kabul edileceği üye ülkelerin egemenlik alanına giriyor. Bu sebeple ülkeler bu konuda daha çok kendi çıkarlarını ön planda tutarak hareket etmeyi tercih ediyorlar.

Buna ek olarak AB'nin ortak mülteci politikasını göstermesi açısından, Avrupa Komisyonu tarafından düzenlenen Avrupa Ortak Sığınma Sistemi (CEAS)'nin varlığından ve ilkelerinden bahsedebiliriz. Bu sisteme göre, üye ülkelerin sığınmacılara onurlarını sarsmayacak şekilde ev sahipliği yapması ve eşit muamele etmesi gerekmektedir. Ancak üye ülkelerin bu prensiplere bağlı kaldığını söylemek zordur. Çünkü mülteciler vardıkları ülkelerde pek çok sosyal sorunla karşılaşmanın yanında devlet tarafından da kötü muamelelere maruz bırakılıyorlar. Malta'nın Avrupa İnsan Hakları mahkemesi tarafından, Somalili bir mülteci nedeniyle para cezasına çarptırılması buna örnek olarak gösterilebilir. Somalili mülteci Aden Ahmed, gözaltında insan onuruna aykırı şekilde tutulduğu için mahkeme 9 Aralık 2013 tarihinde Malta'ya karşı böyle bir yaptırıma gitmiştir.⁹ Yaşanan sorunlara diğ er bir örnek ise, M.S.S adlı Afgan bir mültecinin Yunanistan ve Belçika'ya açtığı davada 21 Ocak 2011'de Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi tarafından haklı bulunmasıdır. Davacı olan mülteci Avrupa Birliği'ne Yunanistan'dan giriş yapmış ve Belçika'ya ulaşarak bu ülkeye sığınma talebinde bulunmuştur. Ancak Belçika Dublin II Yönetmeliği gereğince bu kişiyi Yunanistan'a geri göndermiştir.¹⁰ Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi 21 Ocak 2011 tarihinde Belçika ve Yunanistan hakkında verdiği kararda, Yunanistan ve Belçika'ya giden bir Afgan mültecinin Belçika'dan Yunanistan'a gönderilmesini her iki ülke açısından Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 3. maddesinin ihlali olarak değerlendirmiştir. AB hukukuna göre

Avrupa Birliği mülteciler konusunda ortak bir politika oluşturmaya çalışsa da, göç politikaları ve ne kadar mülteci kabul edileceği üye ülkelerin egemenlik alanına giriyor. Bu sebeple ülkeler bu konuda daha çok kendi çıkarlarını ön planda tutarak hareket etmeyi tercih ediyorlar.

Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği verilerine göre, 2014 yılında en çok Suriyeli mülteci kabul eden ülke 1.6 milyonla Türkiye'dir.

Belçika'dan Yunanistan'a göndermeye bir engel olmamakla birlikte, AİHM Yunanistan'daki tutulma koşullarını da dikkate alarak, her iki ülkenin Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 3. maddesini ihlal ettiği sonucuna varmıştır.¹¹ Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi madde 3 işkence yasağını gündeme getirmektedir. Buna göre, hiç kimse işkenceye, insanlık dışı ya da onur kırıcı ceza veya işlemlere tâbi tutulamaz.¹² Karar uyarınca, Belçika mahkeme masraflarıyla birlikte toplam 32.250 avro, Yunanistan ise 5725 avro tazminat ödemeye mahkum edilmiştir.

Ayrıca AB'nin eşit muamele konusunda da eksikleri olduğunu görüyoruz. Pek çok ülke, örneğin Slovakya, ülkesinde cami olmadığı ve entegrasyonu sağlayamayacağı (!) iddiasıyla sadece Hristiyan Suriyelilere kapılarını açıyor ve Müslümanları daha ülkeye gelmeden dışlıyor. Özellikle Müslüman mültecilerin karşılaştığı bir diğer sorun ise halkın bir kesimi tarafından Müslümanlara yönelik şiddet eylemleridir. Mülteci kabul eden ülkelerde radikal sağ partiler hızla yükseliyor ve bu durum sebebiyle bir kısır döngü içerisinde ülkeler daha fazla mülteci kabul etmek istemiyorlar. Son on yılda yapılandırılan FRONTEX ve Avrupa Sığınma Destek Ofisi (EASO) gösteriyor ki, AB ülkeleri mülteci politikalarını sınır korumasına odaklanarak yapılandırıyor ve kaçak geçişleri engellemeye yönelik kurumlara ağırlık veriyor.

AB mülteci sorunu konusunda ne yapmalı?

Avrupa Birliği öncelikle sınırların daha iyi korunması üzerine inşa edilen politikalarını bir kenara bırakıp, yasal

göçü kolaylaştırmalıdır. Mülteciler için güvenli seyahat olanağı ve daha kolay vize verilmesi sağlanmalıdır. Dublin II yönetmeliğinden feragat edilerek, mültecilerin farklı ülkelere de yerleşebilmeleri sağlanmalıdır. Bu durum Güney Avrupa ülkelerinin üzerindeki baskıyı da azaltacaktır.

Avrupa Birliği ülkeleri kabul edebilecekleri mülteci sayısını arttırarak yeni kotalar belirlemelidirler. Ek olarak 2014'te bitirilen Mare Nostrum arama kurtarma faaliyetlerine öncelik verilmeli ve Ege Denizi'ndeki can kayıpları azaltılmaya çalışılmalıdır. Güney Avrupa ülkelerinde mültecileri bekleyen kötü şartlar iyileştirilmeli ve insan hakları ön plana alınmalıdır. Bu noktada özellikle Yunanistan'daki mülteciler için yetersiz koşulların iyileştirilmesi önem taşımaktadır.

Özellikle Müslümanlara karşı mevcut olan ayrımcılık yanlısı yaklaşımlar son bulmalıdır. Uzun vadede özellikle Suriye krizinde sorun çözücü politikalar üretilmeli ve AB ülkeleri bu politikaların yanında yer almalıdır. Son olarak yaşanan Avrupa Birliği'ne göç edecek mültecilerin aynı zamanda birliğe işgücü olarak yeni bir ekonomik gelecek vaat ettiği unutulmamalıdır.

Mülteci Krizinde Türkiye'nin Rolü

Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği verilerine göre, 2014 yılında en çok Suriyeli mülteci kabul eden ülke 1.6 milyonla Türkiye'dir. Ancak bu sayının 2015 itibarıyla 2 milyona ulaştığı tahmin ediliyor. Bu sıralamada Türkiye'yi, Pakistan ve ardından Lübnan takip ediyor.¹³ Türkiye mültecilere bugüne dek 7.5 milyar dolar harcamış durumda.

Avrupa Birliği boyutundan bakılırsa, AB'nin mülteciler konusunda kendisi dışında bir ev sahibi arayışı içerisinde olduğu görülmektedir. Bu sebeple Brüksel, yasa dışı yollarla Avrupa'ya geçen mültecilerin Türkiye'ye geri gönderilmesini istiyor. Halihazırda AB ve Türkiye arasında 16 Aralık 2013'te imzalanan bir geri kabul anlaşması bulunuyor. Bu anlaşmanın planlanan vize serbestiyeti ile eş zamanlı olarak Aralık 2016'da yürürlüğe girmesi bekleniyor. Bu anlaşmaya göre, Türkiye üzerinden AB'ye geçen yasa dışı göçmenlerin Türkiye'ye geri gönderilmesi söz konusu olacaktır. Almanya, özellikle Angela Merkel'in 18 Ekim 2015 tarihli İstanbul ziyaretiyle, bu anlaşmanın yürürlüğe girme tarihinin öne çekilmesini istiyor. Böylece Berlin, Türkiye'nin, mültecilerin AB'ye geçişlerini önlemesini istiyor. AB, hem Yunanistan'ın hem de Türkiye'nin arttıracığı güvenlik önlemleriyle mültecilerin Avrupa'ya geçişini engellemek amacını güdüyor. Buna ek olarak AB üye ülkeleri, sağladıkları kotalarla sadece ihtiyaç olan sektörlerde nitelikli işgücü alımı yapmak niyetindedir. AB'deki yaşlanan nüfus ve düşük doğurganlık düzeyi, genç ve nitelikli yabancı göçmenlerin birliğin yeni işgücü olmasını gerektirmektedir.¹⁴ Gelecekte Avrupa Birliği'nin, Avrupa kalesinin sınırlarını çizmek yerine, pazar ekonomisinin işletilmesiyle ilgileneceği öngörülmektedir. Avrupa'nın çalışacak genç nüfusa olan ihtiyacı yeni göçmen politikalarını gerektirecektir. Diğer bir ifade ile ulus devletin politik olan göçmen tanımına karşın, Avrupa'daki göçmen senaryosu, pazardaki arz – talep koşullarıyla belirlenecektir. Ulus devletler sınır ötesi ticaret, geçici

göçmenlik, turizm vb. uygulamaların kontrolünü bir kenara bırakarak, pazarın ihtiyaç duyduğu hazır ve kayıtsız işçilerin peşine düşmek zorunda kalacaktır. Bu görüşe göre Batı, ihtiyaç duyduğu kalifiye çalışanlarla ilgili pek çok kuralı çığırırken, ihtiyaç sahibi göçmen veya sığınmacılarla ilgili uygulamalarda kısıtlayıcı olabilmektedir.¹⁵

Bunun yanısıra, AB, mülteci sorunu konusunda Türkiye'den altı yeni mülteci merkezinin açılmasını istemektedir. Sahil güvenlik güçlerinin kapasitesinin artırılması, insan tacirleriyle mücadelede öncelik verilmesi, Frontex ile koordinasyon, Yunanistan ve Bulgaristan ile sınır güvenliğinin artırılması ise AB'nin Türkiye'den diğer taleplerini oluşturmaktadır.

Burada bir diğer önemli husus ise, Türkiye'nin güvenli ülke statüsü kazanmasıdır. AB hukukuna göre, üye ülkelerin yasa dışı göçmenlerin geri iadesi ancak insan hakları konusunda güvenli sayılabilecek bir ülkeye geri gönderilmesiyle mümkündür. Yani göçmenlerin geri gönderileceği ülkenin güvenli ülke statüsünde olması gerekiyor. Bu uygulamayla birlikte, AB'ye geçmeye çalışan göçmen sayısında hızlı bir düşüş olması beklenmektedir. Bu durum, Ege Denizi'ndeki can kayıplarının ve sığınmacıları kullanan insan tacirlerinin de azalmasına neden olacaktır.¹⁶ Eğer Türkiye bu statüyü elde ederse Türkiye'nin AB'ye üyelik müzakerelerinde ilerleme kaydedileceği tahmin ediliyor. Buna ek olarak, güvenli ülke statüsüyle beraber AB ile daha yoğun bir işbirliğinin önü açılıyor. Böylece AB tarafından, AB'ye iltica başvurusunda bulunup kabul edilmeyen Türk vatandaşları ve hakkında adli kovuşturma olup

Mülteci sorununa Türkiye perspektifinden bakarsak, mülteci krizinin uzun bir aradan sonra Türkiye AB ilişkilerinin yeni bir ivme kazanmasında önemli bir rol oynayacağı anlaşılmaktadır. Türkiye tarafının görüşmelerde AB'den istediği ise Türk vatandaşlarına vize kolaylığı sağlanması, mültecilerin külfetinin maddi olarak paylaşımı ve güvenli ülke statüsüyle beraber müzakerelere hız kazandırılması, yani AB ile yeni fasılların açılmasıdır.

ülkeden kaçan Türk vatandaşlarının Türkiye'ye geri iade edilmesi söz konusu olacaktır.

Bu noktada varolan durumu daha iyi anlayabilmek için AB'nin güvenli ülke statüsü konusunda iki ayrı kavramına değinmek gerekmektedir. Bunlardan birincisi 'güvenli üçüncü ülke', diğeri ise 'güvenli menşe ülke'dir. AB iltica hukukuna göre, 'güvenli menşe ülke' kavramı bir ülkenin kendi vatandaşları için güvenli olması durumudur. Buna göre, bu kavrama haiz ülkenin vatandaşlarının, kendi ülkelerinde politik baskı ve işkence görmediği anlamına gelmektedir. 2015 yılı Eylül ayında Avrupa Komisyonu, Türkiye'nin, Batı Balkan ülkeleriyle birlikte 'güvenli menşe ülke' ilan edilmesini önermiştir.¹⁷ Bu durum, Türkiye için önemli bir gelişmedir. Güvenli üçüncü ülke kavramı ise, bir ülkenin farklı ülkelerden gelen sığınmacılar için güvenli ülke olduğu anlamına gelmektedir. AB'ye aday ülkelere sadece Türkiye'nin güvenli ülke statüsü bulunmamaktadır. Merkel, Türkiye'nin güvenli ülke statüsü kazanması için yeni girişimlerde bulunmaktadır.

Mülteci sorununa Türkiye perspektifinden bakarsak, mülteci krizinin uzun bir aradan sonra Türkiye AB ilişkilerinin yeni bir ivme kazanmasında önemli bir rol oynayacağı anlaşılmaktadır. Türkiye tarafının görüşmelerde AB'den istediği ise Türk vatandaşlarına vize kolaylığı sağlanması, mültecilerin külfetinin maddi olarak paylaşımı ve güvenli ülke statüsüyle beraber müzakerelere hız kazandırılması, yani AB ile yeni fasılların açılmasıdır. 18 Ekim 2015 tarihli Merkel - Erdoğan görüşmesi sonrası, Erdoğan mülteciler sorununun öne-

minin ve terörle ortak mücadele edilmesinin altını çizdi. Türkiye'ye 3 milyar avroluk mali yardıma karar verildi. Angela Merkel yeni fasılların açılması konusunda Türkiye'yi destekleyeceğini taahhüt ederken, vize muafiyeti konusunda ihtiyatlı davrandı. Vize kolaylığının Temmuz 2016'da ele alınabileceğini ve diğer birlik üyelerinin bu konudaki söz haklarının da önemli olduğunu vurguladı. Türkiye'nin AB'den diğer bir beklentisi ise, AB konusunda kendisine bir perspektif sunulması ve AB zirvelerine katılmaktır. Ayrıca Merkel'in ziyaretiyle birlikte, Almanya ile Gezi olaylarında gerilen ilişkilerin normalleşmesi söz konusudur. Tüm bunlar gösteriyor ki, ilerleyen günlerde Türkiye ve AB'yi hem mülteci sorunu konusunda hem de birliğe üyelik sürecinde daha yoğun bir işbirliği bekliyor.

Mülteci sorununun çözülebilmesi için öncelikle Suriye krizine bir çözüm getirilmesi şüphesiz ki çok önemlidir. Ancak bu durum uzun vadeli bir çözüm stratejisi olarak öngörülmektedir. AB, akılcı sığınma ve mülteci politikaları uygulayamamıştır. Dublin Anlaşması olarak adlandırılan konsept, yani mültecileri dış sınırlarda ya da güvenli üçüncü ülkelerde tutma girişimi başarıya ulaşmamıştır.¹⁸

Paris saldırılarından sonra, AB'nin mülteci politikalarının geleceği merak konusudur. Yıl sonunda bir milyon sığınmacının gelmesi beklenen Avrupa'da sınır güvenliğinin artırılmasından ve göçmen karşıtı tepkilerin yükselmesinden kaygı duyulmaktadır. Nitekim AB ülkelerinin tamamına yakını, Paris saldırılarının ardından güvenlik önlemlerini ve sınır kontrollerinin artırılması yanında

sığınmacılarla ilgili kararların ve politikaların gözden geçirileceği yönünde açıklamalar yapmıştır.¹⁹

Her şeyden önce, bu yazı yazıldığı sürede bile Ege Denizi'nde can kayıpları devam etti. Aylan Kurdi gibi, henüz dört yaşındaki Sena bebek de

Bodrum'da kıyıya vurdu. Buna engel olabilmek için hem AB liderlerine hem de Türkiye'ye önemli görevler düşüyor. Bu bağlamda Türkiye-AB zirvelerinin büyük öneme haiz olduğu bir gerçek.

SONNOTLAR

- 1 <http://www.unhcr.org.tr/?page=29>. 14.01.2009. Erişim tarihi: 18.10.2015.
- 2 <http://bianet.org/bianet/insan-haklari/2953-multeci-siginmaci-gocmen-nedir>. 20.06.2011. Erişim tarihi: 18.10.2015.
- 3 Eurostat Interactive Database, Asylum and first time asylum applicants by citizenship, age and sex, Annual aggregated data (rounded), code [migr_asyappctza].
- 4 UNHCR, Global Trends. Forced Displacement in 2014, updated as of 12 May 2015, pp. 13-15.
- 5 For Frontex, see Annual and Quarterly Risk Analyses under Publications. For Hellenic Police, see Statistical data on migration.
- 6 IOM, Missing Migrants Project, Mediterranean Arrivals Near Record 600,000, 13 October 2015.
- 7 Dublin Yönetmeliği. http://www.madde14.org/index.php?title=AB_Dublin_II_Y%C3%B6netmeli%C4%9Fi. 18.02.2003. Erişim tarihi:27.10.2015.
- 8 <http://aljazeera.com.tr/haber/merkel-turkiye-kilit-ulke>. 07.10.2015. Erişim Tarihi: 24.11.2015.
- 9 [http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-122894#{"itemid":\["001-122894"\]](http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-122894#{)}. Erişim tarihi: 18.10.2015
- 10 [http://hudoc.echr.coe.int/eng#{"fulltext":\["afghan_refugee_greecebelgium"\],"documentcollectionid2":\["GRANDCHAMBER","CHAMBER"\],"itemid":\["001-103050"\]](http://hudoc.echr.coe.int/eng#{)}. Erişim tarihi: 18.10.2015.
- 11 http://www.amnesty.org.tr/icerik/37/1112/avrupa-insan-haklari-mahkemesi-m_s_s_yunanistan-ve-belcika-karari. 25.05.2011. Erişim tarihi: 25.10.2015
- 12 <http://www.aihmbasvuru.com/78-basliklar/87-avrupa-insan-haklari-sozlesmesi-ucuncu-madde.html>. Erişim tarihi: 25.10.2015
- 13 UNHCR, Global Trends. Forced Displacement in 2014, updated as of 12 May 2015, pp. 11-12.
- 14 <http://dspace.marmara.edu.tr/bitstream/handle/11424/1187/209-561-1-PB.pdf?sequence=1&isAllowed=y>. July 2012. Erişim tarihi: 20.10.2015.
- 15 Favell,A & Hansen, R. (2002). Markets Against Politics: EU enlargement and East-West Migration, Journal of Ethnic and Migration Studies, 28 (4). 581-602 [25.05.2012].
- 16 <http://www.esiweb.org/pdf/ESI%20-%20Turkey%20as%20a%20safe%20third%20country%20-%202017%20October%202015.pdf>. 17.10.2015. Erişim tarihi: 18.10.2015.
- 17 European Commission, Proposal for a Regulation of the European Parliament and of the Council establishing an EU common list of safe countries of origin, COM/2015/0452 final, 9 September 2015.
- 18 <http://www.dw.com/tr/avrupa-g%C3%BCvenli-%C3%BC%C3%A7%C3%BCnc%C3%BC-%C3%BCkelere-bel-ba%C4%9Fl%C4%B1yor/a-18772561>. 09.10.2015. Erişim Tarihi: 24.11.2015.
- 19 <http://www.aa.com.tr/tr/dunya/paris-saldirilarinin-gunah-kecisi-siginmacilar-olabilir/475453>. 15.11.2015. Erişim tarihi: 24.11.2015.

ORMER

Ortadoğu Enstitüsü
معهد الشرق الأوسط
Middle East Institute
پژوهشگاه خاورمیانه

2014 yılında Sakarya Üniversitesi'nde kurulan Ortadoğu Çalışmaları Merkezi [ORMER], 25 araştırmacısı ile bu alanda Türkiye'deki en büyük merkezdir. Ortadoğu bölgesinin siyaset bilimi, sosyoloji, tarih ve ekonomi başta olmak üzere farklı disiplinler aracılığı ile araştırıldığı merkezde, Ortadoğu Çalışmaları alanında Türkçe, Arapça ve İngilizce dillerinde eğitim verilen yüksek lisans ve doktora programları yürütülmektedir. Merkezin önemli faaliyetleri arasında iki yılda bir düzenlenen Ortadoğu'da Siyaset ve Toplum Kongresi, yılda iki kez çıkarılan Türkiye Ortadoğu Çalışmaları Dergisi ve 2005'ten bu yana yayımlanan Ortadoğu Yıllığı bulunmaktadır.

Sakarya Üniversitesi
Esentepe Kampüsü 54187 Serdivan / SAKARYA
+90 264 295 3602
ormer@sakarya.edu.tr